

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๑

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้ส่งความเห็นของศาลฎีกาตามคำร้องขอของ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ
ผู้ร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้อง เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ
ที่ ๑ นายพรชัย ล้อมปรกรณ์ ที่ ๒ เป็นจำเลย ต่อศาลอาญา ในข้อหาความผิดต่อเจ้าพนักงาน
ในการยุติธรรมชั้นใต้สวนมูลฟ้อง ศาลอาญาพิพากษายกฟ้องว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูล ผู้ร้องอุทธรณ์
ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ผู้ร้องฎีกา ศาลชั้นต้น (ศาลอาญา) สั่งไม่รับฎีกา เพราะฎีกาของผู้ร้องต้องห้าม
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ผู้ร้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกา ขณะที่คดี
อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่ง ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาว่า ตามที่ศาลชั้นต้น
มีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้อง เพราะเป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๒๒๐ นั้น ผู้ร้องเห็นว่าเป็นการตัดสิทธิผู้ร้องที่จะยื่นฎีกา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒
อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องที่จะได้รับความ
เป็นธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร
ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” และรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๗ ว่า สิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้ง ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันศาลโดยตรง
ในการใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง ดังนั้น บุคคลย่อมใช้สิทธิของตนได้เท่าที่
ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิ
ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็น
ข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ดังที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ที่บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิ
และเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” ผู้ร้องเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขอให้ส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลฎีกาได้พิจารณาคำร้องของผู้ร้องแล้ว มีคำสั่งให้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง โดยให้ส่งคำร้องของผู้ร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย มีประเด็นปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ได้บัญญัติเพื่อให้และใช้ ตลอดจนการรักษาสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการใช้สิทธิและการอ้างการมีเสรีภาพ การละเมิดสิทธิหรือถูกละเมิดสิทธิด้วย โดยเฉพาะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง ระบุไว้ชัดเจนว่า ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

การใช้สิทธิทางศาลก็ดี หรือการยกบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลก็ดี ถ้าหากมีรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติรับรองไว้ บทบัญญัติหรือกฎหมายอื่นจะขัดหรือแย้งไม่ได้ แต่ถ้าสิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญไม่ได้รับรองไว้ ก็จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น”

พิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง จะเห็นได้ว่า การพิจารณาคดีของศาลจะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จริงอยู่ตามรัฐธรรมนูญ จะกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ก็ตาม แต่การดำเนินคดีหรือการใช้สิทธิของบุคคลทางศาล ก็จำต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ด้วย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ ก็ไม่ได้บัญญัติรับรองสิทธิไว้ว่าจะใช้สิทธิได้ทุกชั้นศาล และตามมาตรา ๒๗๒ นอกจากบัญญัติชั้นของศาลว่ามีสามชั้นไว้แล้ว ยังได้บัญญัติไว้ด้วยว่า เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น ซึ่งหมายความว่า ถ้ารัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติเป็นอย่างอื่น ก็ต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายนั้นๆ ด้วย กรณีตามประเด็น

ปัญหาได้ความว่า ผู้ร้องได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลอาญา แต่ศาลอาญาพิพากษายกฟ้อง เพราะเหตุฟ้องของผู้ร้องไม่มีมูล ครั้นเมื่อผู้ร้องอุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ผู้ร้องจะใช้สิทธิฎีกา ศาลอาญาสั่งไม่รับฎีกา เนื่องจากต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์” พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง โดยพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น ข้อเท็จจริงของกรณีปัญหาจึงเข้าลักษณะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีไว้ คู่ความจะฎีกาต่อไปไม่ได้ เหตุที่กฎหมายบัญญัติเช่นนี้ ก็เนื่องจากศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายกฟ้องถึงสองศาลแล้ว น่าจะยุติได้ ไม่จำเป็นต้องให้ดำเนินคดีในชั้นฎีกาได้อีก เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ที่บัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป” ฉะนั้น จึงเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ที่ศาลยกขึ้นใช้บังคับแก่คดีนั้น จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๒

ด้วยเหตุผลดังได้พิจารณาแล้ว จึงวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ